

Unitárius Közlöny

A VALLÁSOS ÉS ERKÖLCSÖS ÉLET ÉBRESZTÉSÉRE
KIADJA A DÁVID FERENCZ EGYLET.

Főszerkesztő: Dr. BOROS GYÖRGY

Szerkesztő: P A P D O M O K O S

Előfizetési ár: Egész évre 20 Leu. Egyes szám ára 2 Leu. Akik a 20 Leut egy összegben előre befizetik, a Dávid Ferencz-Egylet rendes tagjainak tekintetnek. Örökös alapítói-díj 100 Leu. Minden pénz Gálfi Lőrincz egyleti pénztárhoz küldendő Clujra (Kolozsvárra).

A szerkesztő asztaláról.

Gondolatok arra a fényes örökségre, — mondja dr. Odgersné, az unitárius nők szövetsége elnöke Angliában, — melyet mi ami unitárius hitünkben kaptunk s a mely-rt sohasem lehetünk elég hálások. Ez az unitárius hit arra tanít, hogy midőn Istent szeretjük, szeressük embertársainkat is. Ez arra buzdít hogy igyekezzünk szolgálni, hogy vegyünk részt a segítségben és a haladás elősegítésében és mint hűséges tanítványok, járjunk Jézus nyomdokain. . . Életünk nagyon szegény és sivár lenne hit nélkül és reménység nélkül, mert nem lenne mi segítsen és bátorítson munkánkban. A fiatalok nem tudják elképzelni, milyen mérhetetlen kincs rejlik abban, hogy részt vehetünk a vasárnapi isteniszteletekben, melyekhez mindig hiven kellene ragaszkodnunk. Az Isten lelke bennünk, körülöttünk munkálkodik és buzdít, hogy emelkedjünk fölebb, meg fölebb gondolatban és érzésben. —

A virágnak szive is van, lelke is van. A virág érzi, mikor rászáll a méh vagy a pillangó, a virágnak fáj, mikor a féreg meg-rágja szirmait. A virág lelke az illat, mellyel lelkünkhez szól. Megmondja, hogy ő nincsen egy helyhez kötve, ő eltud szállni messze a magasba és a távolba. Ő beszél csodás dolgokról, melyeket nehéz megérteni, s meg sem ért az, akinek nem tiszta a lelke, mert ő azt mondja: én mindenkit szeretek, és mindenkit gyönyörködtetek, én mindenkit díszitek, legyetek hát ti is jók, szépek és tiszták, hogy kölcsönösen díszítsük egymást. —

A tanuló és tanító. A tanítót régi jó erkölcs szerint a tanuló második szülőjének nevezték. A tanuló gyakran első tekintetre észreveszi, melyik tanítóhoz érez több bizalmat és rokonszenvet. Ha ezek fölébrednek benne, akkor a további haladása biztosítva van, mert jobban figyel, jobban hallgat szavaira, igyekszik eltanulni fogásait, követni példáját, szeretne olyan lenni, amilyen mestere. Így folytatódik, rendszeren tökéletesülve a szülő és a tanító lelki élete a gyermekekében.

Jövönk.

Ma minden gondolkodó elmét élénken foglalkoztat a jövő nagy kialakulásának kérdése. . . Mi lesz és hogyan? Ezt kérdi a nemzet fiaitól, ezt az egyház hiveitől, a szülő gyermekétől. . . És állnak és bámulnak egymásra kérdő és kérdezett, mert felelni nem tudnak. A jelen sötétsége elzárja a kilátást. S mert nem látnak, csak félni tudnak már az emberek. . .

Mit féltek kicsinyhitűek? . . . A jövő csak jobb lehet a jelennél, valamint a jelen is jobb a múltnál. — Az, amiben ma végződik a világ, — nem számít, mert az csak láz csupán, ami ha lecsillapul: a beteg ismét talpraáll. S ez ellen a láz ellen kéznél van az ellenszer is. Tessék megszólaltatni a nemzetek lelkiismeretét és félrelökni az útból a háborúságszerzőket s mindjárt vége a láznak.

Vagyis: *a tulajdonképpeni jövőre nézve* nem az lesz az elhatározó, hogy mit mond vagy hallgat el Lloyd George v. Poincaré és hogy Anglia hagyja-e vesztébe futni Franciaországot vagy nem, ... hanem *az lesz az elhatározó, hogy . . . . a nemzeteket és a nemzetek társadalmát alkotó elemek, — tehát — az emberek milyen élet és világtelfogást fognak magukévá tenni a jelenben a jövőre nézve.* Mert ha az emberek nem tudják egymást feltalálni valami téren, hogy végre már kezdődhessék el az a *boldog aranykor*, amikor nem is annyira egymásért és még kevésbé önmagukért *kell dolgozzanak* az emberek, hanem csak *az isteniek szeretetéért* (szépért, igazért): akkor mi mai emberek csakugyan csak lemondással tekinthetünk a jövőbe, mert ahogy ma vetnek az emberek, abból csak a boldogtalanság keserű konkolyja kelhet ki a jövő számára.

Most pedig minden egyébtől eltekintve vessünk egy pillantást csak ami unitárius egyházunk jövőjére. Lássuk, hogy a „lenni v. nem lenni“ közül melyikre van és lehet több kilátásunk? . . . .

Minden szervezet (az egyház is élő szervezet) jövője attól függ, hogy mennyire egészségesek a szervek. Az egyház szervei: 1. a hit, 2. a hívők igazgatása, 3. az igazgatottaknak egymás és az egyház iránti magatartása. Ha ezek a szervek egészségesek, azaz: a fejlődés és haladás isteni törvényeinek megfelelően nyilatkozhatnak meg, akkor ami kicsiny egyházunkra nézve a jelen csak felemelő és a jövő csak biztató lehet.

Sokan mondják Kossuth Lajos után, hogy *a jövő vallása az unitárius vallás.* Hát ez hizelgő ránk nézve és biztató is, ... de . . . . *hogy igaza is legyen a mondásnak*, annak legsarkalatosabb feltétele az, hogy: *minden unitárius tanulja meg és vigye át az életbe azt az apostoli végrendeletet, amely így szól: a ti*

hitetek mellé ragasszatok jócselekedetet, jócselekedetek mellé tudományt, a tudományhoz pedig szeretetet.“

Ez a végrendelkezés (II. Pét. I. 5—7. v.) egyszersmind foglalta az igazi keresztény vallásnak is, mert abban benne foglaltatik mindaz, amire figyelemmel kell legyen az ember, ha csakugyan ember akar lenni és nem egy oktalanul kegyetlen állatfaj. Aki ezt írta, az legjobban értette meg Jézust régi magyarázói közül.

Minden élet csak olyan lehet, amilyen hiten az felépül. *Babona, előítélet, csodával teljes hit, nem szolgálhat alapul igaz emberi életkialakuláshoz.* A hit jócselekedetek nélkül megholt kincs. A jó cselekedet csak úgy célszerű, ha az az igazságnak megfelelő hitből merül.

Az igazságra csak a folytonos tudományos kutatás és tanulás vezethet el. A tudományért lelkesedni, annak felfedezéseit elfogadni: krisztusi kötelesség, mert különben ki van zárva életünkől az igazi cél: a tökéletesedés.

De se hit, se jócselekedet, se tudomány nem ér semmit és céltalan szeretet nélkül. Hinni, jót cselekedni és tanulni félelemből: kínos vergődés, átkozott sors csupán. De hinni, jót tenni és tanulni az isteniek szeretetéből: abban van valami magasabb élvezet, mert aki szeretettel teljes: abban a teremtő és teremtmény munkatársak egyesülnek és e kettő egyesülése folytán az élet egy gyönyörűséges imádság lesz.

Az igazi krisztuskövetők, illetve az igazi keresztények között csak *boldogság, megelégedés és béke* honolhat.

A tulajdonképpeni jövő ezt kell meghozza. És meg is fogja hozni. És ha mi unitáriusok leszünk a jelenben azok, akik a hitet jócselekedettel, a jócselekedetet tudománnyal, a tudományt szeretettel párosítva, igyekszünk betölteni a törvényt, akkor csakugyan be fog telni a mondás, hogy: *„a jövő vallása — az unitárius vallás.*“

A. D. F. E. a tiszta és hamisítatlan krisztusi eszmék ápolására törekszik. Jertek azért kicsinyek és nagyok, ifjak és öregek, mindenrendű és rangu unitáriusok: csoportosuljunk a Dávid Ferencz lobogója köré. Jézustól örökölt, Istentől adott lobogó az, mely ahol lenghet és leng: unitarizmust hirdet és jelent.

Fogaras, 1922. május 1.

Árkosi Tamás.

A pünköszt a virág ünnepe. Ez a legszebb és legelbájozóbb, mert az ifjunak keblét vagy kalapját díszíti, az idősek szívét felüdüti. Új reménységet ébreszt, új bátorságra tüzeli a lelkeket, mert bizva hiszi mindenki, hogy amely fának virága van, gyümölcse is lenni fog.

A mester hív. *)

*Mind jöjjetek, kik elfáradtatok !
Vaksors-bilincsben senyvedő rabok,
Vérző keservek, fölmart kinjajok,
S ti könnyet titkolt néma bánatok
Mind jöjjetek !*

*Dús asztalon túllakott éhezők,
Nektárt fecsérő koldus szomjazók,
Életfarsangot megunt hamvazók,
S nyomorpiacról rogyva érkezők
Mind jöjjetek !*

*Siessetek ! Ős ígét zúg a szél. . .
Ne késsetek, még van, még van remény.
Hítsillag gyúl a kétség éjjelén
S az ige zeng: Atyánk, az Isten él !
Siessetek !*

*Siessetek ! Az Igazság vagyok.
Szemem a bűn pokoltüzébe lát. . .
Nyujtom a bánás balzsamillatát,
Oh jöjjetek s ne szomjuhozzatok !
Siessetek !*

*Siessetek ! a Szeretet vagyok,
Nagypéntek véres szörnyű éjjelét
Husvéti fényben lelkeim tépte szét
Oh jöjjetek, e télekből adok :
Siessetek !*

*Im én az Élet kenyere vagyok
Az én beszédem örök, új ital,
Harsona, mely diadalt rivall
S minden kereszten glóriám ragyog
Siessetek !*

*Siessetek ! Élet királya vár ;
Szelíd szava édes nyugalmat ad ;
Bilincs törik, a rablélek szabad
És kitárul a végtelen határ. . .
Mind jöjjetek !*

Ürmösi Károlyné.

*) (E költeményt az „Ellenzék“-ből vettük át.)

Brassai- emlékek.

Az *Unitárius Közlöny* főszerkesztője a Magyar Nép januáriusi 20-ik számába cikket írt. A cikk ami nagyhirű Brassai Sámuelünk életének egy derült emlékét: Dobray Kata iránt való szerelmét rajzolta meg. A Magyar Nép szerkesztőségéhez sok érdeklődő és elismerő levél érkezett a dr. Boros cikkére vonatkozóan. Dobray Kálmán ny. vasúti tisztviselő, a Dobray Kata unokaöccse írja: „Szívvelyes üdvözlétemet és hálás köszönetemet küldöm a Brassai Sámuel és Dobray Katica nagynénémről írt kedves elbeszélésért dr. Boros György urnak. . . Mikor a temetőt járva nézegetem a Brassai Sámuel sírkövét, mindig eszembe fog jutni: „A tudós szerelme“. Szatmármegye egyik bányatelepéről pedig dr. Intze Béla orvos úr küldött be a Magyar Nép szerkesztőségébe Brassaira vonatkozó emlékeztetéseket amelyeket a szerző engedelmével itt közlünk megmutatására, hogy milyen mély hatást tett ami nagy tudásunk a vele érintkező fiatalságra.
PAP D.

I.

A hetvenes években a bécsi egyetem küszöbét koptattam. Az iziglen nagymagyar Brassainak sehogy sem vált ez kedvére. Meg is mondta az első alkalommal magyarosan: „Hát ugyan mi Isten-csodája vitte magát a sárgahasu schvábok közé? Én némi fiatalos rátartissággal mentegetőztem, hogy: iskolai tanulmányaimat kitűnően végezvén, helyénvalónak találtam a legelső, leghiresebb (akkoriban) orvosi egyetemre menni. Nagyot nézett s azt felelte: Ha ez előre tudtam volna, Szabó Károly és Sári László történelmet turkáló tanár barátaimmal *secundát* adattam volna magának, hogy ne menjen oda. Na de jól van, nem félttem, mert büszkecske magyar-székely vér beszél magából. Majd jóságos arccal még hozzátette: Vigyázzon! Közelebből én is a schwartzgelbek bagolyfészkébe Bécsbe rándulok és akkor — *zszindelyhordás lesz!*

Gondoltam, sok víz lefoly addig a Szamoson. Azonban mennyire meg voltam lepődve, midőn egy szép reggelen azzal az üzenettel állított be a központi egyetem sarkáról ösmert öreg hordár, hogy tessék azonnal fölmenni a császári udvari könyvtárba, mert ott várja — *Der Herr Prikulics!* Persze tudtam ki vár reám? (T. i. egyizben Kolozsvár határán a kákástóban fejére huzott kámzsás gummiköpennyel gázolva fürkészkedett Brassai bácsi s az eső miatt haragos kaszások Prikulics-nak (?) nézték — majd hogy el nem bántak vele. Neheztelte a földészeknek ezen üres *babonását*, de azért néha epésen ő is Prikulicsnak nevezte magát?) Sürgősen hozzásziettem.

Sok olvasó volt a nagyteremben. De őszbecsavarodott jellegzetes hosszú hajáról és szakáláról könnyű volt fölismernem, amint barna nagykendőjébe burkoltan (télen, nyáron ezzel járt) egy oldalasztalnál elmerülve búvárkodott egész rakás könyv között.

— Jó reggelt kedves Brassai bácsi! Köszöntöttem hevülettel. Nyájas fejbiccentés és lapos szempillantással vette tudomásul.

— Se szó, se beszéd! mondá — hanem idenézzen.

— Látja ezt a könyvet? Ez angol munka, ez itt francia és német, azok ott olasz, spanyol, svéd, stb. s nézze mi van írva a szövegek alatt: O. H., lennebb O. H. a 3-ikban, a 4-ikben O. H., O. H. és így tovább mindenikben, minden nyelven írottban O. H., O. H. . . véges-végig! Tudja, hogy ezek mit jelentenek? — Tudom, kedves Brassai bácsi. Erre fölemelkedett, fürkésző szemekkel tetőtől-talpig végigmért s azt kérdezte: Na hát mondja mit? Azt feleltem hogy Ottó Herman azaz *Herman Ottó* — Honnan tudja? — — Onnan tudom, hogy mint orvosi pályán levő gyakran lapozgatók természettudományi könyvekben és érdeklődéssel olvasgatóm kiváló magyar tudósunknak rovar- és állat- és természet- és ökológiai iratait és önálló felfedezéseit. — Jól van, igaz, szólt elégtelenen. Nem lesz „zsindely-hordás“. Meg is kell őt becsülni — tette hozzá a nagymagyar, mert ő egyszerű, szegény, puritán jellemű és igazi vérbeli tudós, méltányolják is őt Európa és Amerika nagy nemzetéinek tudósai!

De most előre! Kedves fiatal barátom. *Másért* jöttem én ma ide!

(Itt tudni kell, hogy Brassai bácsinak az volt a szokása, ha Bécsből valamely színi v. zenei esemény, új tudományos mű megjelenése, növény-, rovar-, ember-bonctani felfedezés avagy híres külföldi tudós felolvasása stb. hírére vette, Kolozsvárt a legelső induló vonatra felült s azokat ott megtekintve vagy meghallgatva, szintén a legelső vonattal vissza is utazott. Csak a legszükségesebb pár órát töltötte Bécsben. Kielégítve tudomány-szomját — amint jött, úgy ment.)

— Ma a maga jőnevű növényösmerő professora *dr. Fenzl* nek egy újabban felfedezett *burjányát* akarom látni; jöjjön lássa és tanulja maga is.

Érdeklődéstől gyorsított léptekkel vezetett a „Népkert“-be. A sétány tavnál megállott és kutató szemekkel nézte a bécsi tudós által fölfedezett burjányt. Kissé csodálkoztam, hogy az ősz felé már béka-nyálas és sárguló sásokkal sűrűn borított tóban keresi az új növényt. Félórával hosszabb ideig guggolt helyzetben tipegte körül a tavat. Lássa itt van! Törte meg végre a csendet. Ez az, a többi régi portéka, s ezzel félrehajtotta a lekonyuló kákaleveleket és pár élénk zöld kard-levelet tenyerére hajtva — majdnem becézve simogatta. Valóban érdekes szép darab, szól derűs arccal. Szerencséje van az én papucsos *dr. Fenzl* barátomnak. Gazdagítanom kell vele növénygyűjteményemet és *Hajnald* érseknek is (ki szintén nagy növényismerő volt) vinni belőle egy példányt. Fölállván, besietett a kert igazgatójához kinyerni erre az engedélyt.

Hasonlóan őszbecsavarodott bácsival tért vissza, ki mosolyogva

nézte, mily figyelemmel és buzgósággal emel ki pár szílat s mily szakértelemmel helyezi el a kabátja belsőzsebében már előre készen tartott itatós-papiros ivék közé. Aztán öle közé fogva azokat s *elösmerve a szívességet* (így szokta mondani) barátságosan búcsúzott. És oly eléggülten kopogott tova a kavicsos uton, mint más, ki zsákmányul ejtette volna a Dárius kincsét. Reám maradandó benyomást tett — hevületes érdeklődése, páratlan *tudomány-szomja*.

Dr. Intze Béla.

NŐK VILÁGA

A hszentpáli nőkszövetsége beszámolója.

Központi vezetőségünknek az Unitárius Közlöny-ben megjelent felhívására, mi is életjelt adunk magunkról és jelentést teszünk utóbbi munkásságunkról.

A háboru alatt is tartottunk télen felolvasó estvéket, többször adtunk a rokkantak felsegélyezésére 100—150 koronákat. Nőegyleti bizottsági tagok kéregettek a sebesült katonák részére fehérneműt és a meglevő tőkénket 200 koronát a hadikölcsönbe adtuk.

1921 májustól, 1922 májusig, tehát 1 évi munkásságunkat a következőkben foglalhatjuk össze: 1921 év június havában tartottunk közgyűlést, melyen a pénztárnok számadásait fölülvizsgáltuk és rendben találtuk. Felcseréltük a bizottsági tagokat, mert évenként felváltva sorba mindenki bekerül a bizottsági tagok sorába tizenkettesével. E közgyűlésen elhatároztuk, hogy ha nőegyleti tag hal meg a faluban, annak koporsójára élővirágot gyűjtenek a bizottsági tagok, az elnökség vezetése alatt megfonják azt koszorunak és tiszteletileg, az elnök méltató szavai mellett ráhelyezik a koporsóra és a temetésre mindnyájan elmennek. 1921 évben 2 nőegyleti tagtól búcsúztunk el ilyen testvériesen.

November havában megkezdettük a nőegyleti téli felolvasó estvéket és minden vasárnap este összegyűltünk, március 5-én tartva a bezárót. Ez estvéket rendszeren imával kezdtük. Ima után Ürmösi Józsefné elnök a biblia nőalakjairól olvasott fel, minden felolvasó estvén más és másról. A biblia nőivel kapcsolatban megbeszélést folytattunk azokról a kötelességekről, amik ma is egy vallásos nő életében és cselekedetében meg kell látszodjanak. Tovább a műsor állt két három felolvasásból, melyeket Benczéné Cyőrői Ilona alelnök és Pálffy Akosné titkár tartottak. Abraham Izsákné mesét olvasott és a jókedélyű Kovács Rebeka néne mesét mondott, az iskolás gyermekek szavaltak, sok kis lányka elismerést érdemlő

buzgalommal minden estélyen. Az estvéket Pálffy Akos tanító úr harmonium kísérete mellett egyházi énekkel végeztük be.

December 17-én rendeztünk a karácsonyfa felállítására egy műsoros estélyt. Falubeli leányok és legények töltötték be a műsort. Az estély úgy anyagilag mint erkölcsileg jól sikerült.

Dec. 25-én megtartottuk a karácsonyfa-ünnepélyt. Összesen 125 gyermeknek osztottunk szét karácsonyi csomagot. Boldogok is voltak a gyermekek és a karácsonyfában gyönyörködve szépen szavaltak és énekeltek. A sok szép szavalatra a helybeli tanítónő és tanító tanították a gyermekeket. Ürmösi József lelkész a karácsonyfa mellett beszélt a gyermekekhez a karácsonyfáról és megköszönte a nőegyletnek az egyházközség nevében, hogy karácsonyi örömet szereztek a gyermekeknek. A nőegylet vezetőségének a bizottsági tagok segítettek a karácsonyfa feldíszítésében és a csomagok kiosztásában. Kovács Lajosné helybeli lakos 70 drb. süteményt küldött. A fogyasztási és tejszövetkezet 100 leut adományozott a karácsonyfára. Az estély jövedelméből megmaradt pénzből 3-féle lapot rendelt meg a nőegylet. Az „Unitarius Közlönyt“ a „Vasárnap“-ot és a „Magyar Népet“, melyeket a nőegylet tagjai vasárnaponként olvasnak, nyáron a kapuban kiülve.

Ez évben nagyobb adományozás is volt egyeletünk gazdagítására. M. Pap Gáborné Sándor Apollonia egy drb. 400 koronás hadikölcson-kötvényt ajándékozott. Fogadja e helyről is az egyesület hálás köszönetét.

Az 1922. év tavaszán is gondozás alá vettük a templomkörül virágoskertet. A nőegylet vezetősége, a fiatal leányoknak kiosztotta a virágágyásokat és ők ápolják azokat, ezzel széppé téve a templomkörüli kertet.

Ezekben számolhatok be a nőegylet eddigi munkásságairól.

Ürmösi Józsefné.

A jánosfalvi nőszövetsége válasza Ürmösi Károlyné titkár levelére.

Köszönettel vettük tisztelendő asszonynak hozzánk intézett szeretetteljes levelét, mely záró díszgyűlésünkön a nyilvánosság előtt fel lett olvasva. Jól esett hallanunk azt a meleg buzdító hangot, amit a mi volt kedves papnénk hozzánk intézett és látnunk a levélből, hogy a nagy városban sem feledkezett meg rólunk.

Ez évi működésünk igen szép eredménnyel végződött. Nőegyletünknek hatvannégy tagja van, rendes gyűléseinket vasárnap esténként tartottuk. Első díszgyűlésünk Dávid Ferencz halála évfordulójára rendezett ünnepély volt. A kitett persely 60 leu önkéntes adományt juttatott pénztárunkba. Második ünnepségünk karácsonyszombatján este volt. Nőegyletünk közadakozásból karácsonyfát állított

az iskolás gyermekek részére, mely egy kedves élőképpel és műsorral volt összekapcsolva, jövedelmünk 140 leu volt. Január 15-én műsoros táncestélyünk tiszta jövedelmé 1620 leu és végül nyilvános záró gyűlésünk, mely szintén műsoros volt 54 leu adományt számol.

Ezen jótékonycélu estélyek jövedelméből szószék, Urasztal és papiszék takarókat vettünk s a megmaradt összeget templomunkban megrongálódott padok kifestésére szántuk. Ezenfelül alaptőkének megmaradt a 128 leu befizetett tagsági díj.

Ez volt az anyagi része munkásságunknak s ha hozzá számítjuk, hogy gyermekeink szerepléseik által mennyit művelődtek s mi is nőegyleti estélyeink alkalmával tudásunkat, ismeretünket mennyire bővítettük: igazán szükségesnek látjuk egyletünknek fennállását.

Maradunk Nőegyletünk nevében: Homoródjánosfalva, 1922 III/26-án. Márkos Andrásné elnök, Sigmond Józsefné alelnök, Jöbb Domokosné pénztárnok, László Mózesné, Darkó Pálné, Mezei Hektorné.

„De ha én ugy akarom!”

Ha egy kissé visszagondolunk ifjuságunk éveire, midőn a szülői kéz közelebb volt hozzánk s a szülői szó gyakrabban érte a fülünket, eszünkbe jutnak bizonyos jelenetek. A gyermek és a szülő nem voltak egy véleményen. A gyermek nagyon rábeszélte magát egy baráti összejövetelre, vagy más valamire, ami neki nagyon tetszett. A gyermek-ifju nem vette észre — nem is törődött vele — hogy őt bizonyos vágyak, erős ifjui hajlamok ösztökélik. Előtte az volt a fő, hogy mehesse és találkozzék egy baráttal vagy többekkel, résztvegyen a mulatozásban, a dinóm-dánomban, mert mások is lesznek, s a barátságért sokat meg kell tenni.

A szülő egyelőre csak annyit mond, most ne menj gyermekem, maradj itthon. Az ifju nincs megelégedve a válasszal, sőt bizonyos új inger kezdi mozgatni. Még arra is gondol, hogy ő már nem olyan kis gyermek, hogy mindenben tanácsot vagy engedélyt kelljen kunyorálni.

Egyelőre még szép szóval igyekszik puhítani az érzéketlen szülőt, de azután kezdődik bizonyos duzzogás, következik az önértékes föllépés: „hát mi hiba van abban, ha az ember a szabad idejét barátjaival tölti”. Hiszen lehet, hogy nincs benne hiba, de most ne menj, arra kérlek maradj itthon, szól az anya.

Az ifju még sem tágit, hiszen várják, félig-meddig meg is ígérte, hogy ott lesz. Újból szól, hol kedvesen, hol duzzogva, de a válasz mindig a régi mignem egyszer elhangzik az erős kijelentés: *de ha én ugy akarom!* Az alkunak vége szakad, mert egy erős

akarát szembekerült egy szintén erős vágygyal, de az mindig erősebb s ennek mindig meg kell hajolnia.

Ha az ellenkező történik, beteg a lélek és nem talál visszhangot benne a másik akarat szava. A harmóniát teremtő lélekhurok eltompultak, a zeneművész új eszközök után kénytelen nézni.

Az ifju esete azt a valamit illusztrálja, amit auto-suggestionak, *beképzelésnek* szokás nevezni. A mi példánk a szelid fajtákból való, de vannak sokkal nagyobb szabásuak éppen a mai időben. Bizonyos új proféták azt hirdetik, hogy auto-suggestioval minden bajt és betegséget ellehet oszlatni. A magyar profétákról nem szólva, idézzünk egy francia oculistát, M. Conét: „Ha te rábeszéléd magad arra, hogy te megtudsz tenni valamit, ha még olyan nehéz is meg fogod tenni. Ha azt gondolod, hogy a fájdalmad megszűnik, meg fog szünni, mert a fájdalmat csak a test érzi s ha mi rábeszéljük azt a testembert, hogy higgye, hogy nem fáj semmije, nem is fogja érezni. Minden betegség majdnem kivétel nélkül engedni fog az autosuggestionak. Ha rá tudsz beszélni egy beteget, hogy a betegsége elmúlt, az el is múlt.“ Némelyek annyira viszik ezt a beképzélést, hogy még a halált is eltüntethetőnek gondolják. Amnyi bizonyos, hogy ha a beteg bizik magában, ha nem veszi el reményét, ha szeret élni, nagyon elősegíti a testi bajok gyógyulását, de jaj, ha valaki elhitei magával, hogy rá gondolással, orvosi segítség nélkül megtudja gyógyítani magát. Az erkölcsi és lelki gyengeségek és bajok orvoslása első helyen tőlünk függ. A beképzelés, a makacs erősködés, az ösztönök ingere igen sok bajt okozott minden ifjunak és öregnek. De főleg azoknak, akik nem hallgattak arra a bizonyos anyai, vagy atyai akaratra s aki még annál is nagyobb, az isteni akaratra, aki lelkünk útján szól hozzánk.

Ne essünk kétségbe még ha annál több és nagyobb bajaink is vannak, de ne is induljunk a hiu ábrándozók után, akik a lehetetlent akarják lehetővé tenni. Türelm és Istenben vetett bizalom meghozhat olyan sikert, ami egyelőre távol áll tőlünk. Mi hiszünk és bizunk az isteni lélek hatalmában s éppen azért nem adunk sokat, sőt még keveset sem a spiritisták autosuggestiójára.

Egyházi énekek kuruc dallamokra.

Régóta nem keltett akkora érdeklődést indítvány, mint amekkorát az Unitárius Közlöny 4-ik számában fölvetett eszme. Sok helyt már ki is próbálták — az eredményről számoljanak be a kísérletezők.

Mindamellettt nekem komoly kifogásaim vannak a gondolat ellen. Arról van szó, ugyebár, hogy az egész magyar nemzet közös kincsét tevő kurucdallamokat fölhasználjuk egyházi és unitárius

egyházi zenénk céljaira. Erre véleményem szerint nekünk semmi jogunk nincs. Azok a dallamok *úgy ahogy vannak* a magyar nemzet közkincese, azokat *kisajátítanunk* nem szabad.

Már pedig csakis akkor használhatjuk egyházi énekek gyanánt, ha egészen kisajátítjuk. Ha a templomon kívül is éneklük — a Tyukodi pajtás szövegére — akkor a templomon belül hiába énekeljük más szöveggel, ráemlékezünk az eredetire s akkor az egyházi éneknek nincs meg a kívánt áhitatot ébresztő hatása. Csak akkor volna ez meg, ha az eredeti szöveget egészen elfelejtenék, ez azonban azt jelentené, hogy a dallamokat kisajátítottuk, amire, mint mondtam, jogunk nincs. (Meg sem tudnók tenni.)

Csak egyre van jogunk. Alakítsuk át meglévő szebb egyházi énekeinket, vagy zeneszerzőinkkel irassunk újakat *kuruc-motivumokkal*. Ezt megtehetjük. Balázs Arpádnak ismerem pár ujonnan szerzett kuruc-dalát; az ilyenek a legteljesebb mértékben meg fognak felelni kívánságainknak, mert magyarosak, szívünkhöz szólók s van bennük valami magával sodró borus, fájdalmas, áhitatos szín, ami vállásos énekeké teszi őket. Indítsuk meg kísérletezéseinket ilyen irányban.

Balázs Ferenc.

A kifogásokra vita helyett csak egy pár fölívágosító megjegyzést. Minden azon fordul meg, profanizálják-e azok a kurucdallamok a templomot és az áhitatot vagy nem. Erre kértünk feleletet, ez a kérdés Achilles-sarka, ettől tettünk mindent függővé, de éppen erre nem ad választ a cikkíró. Csak a régi nótát variálja: ab ob bebizonyítottnak veszi, hogy amit a templomon kívül is fújnak, azt nem lehet templomba is bevinni, vagy — amint sajtóságos észjárással mondja — *kisajátítani*.

Hát ebben a babonában csak annyicska igazság van, hogy *mindent* igazán nem lehet bevinni a templomba, de viszont *mindent* be lehet vinni, ami templomi hangulatu és emelkedettségü, alkalomadtán minden odaváló, amiben fajok és nemzetek fojtott keserősége s szent fájdalma zokog, amiben az örök ember örök szomorúsága és nyomorúsága izzik a katharzis megváltó tüzében. Az Uristennek az emberi bánat a legerősebb temploma: a kőtemplom tartsa szerencsésének, ha vendégül láthatja. Ha nem eresztí be: én meg a bánat, meg az Uristen, mi hárman úgy is egymásra találunk templom nélkül is a bánatra épített krisztusi kereszténység fenséges miszteriumában. A Tyukodi pajtás bánatától ne féljen B. F. öcsém. Tyukodi pajtás nem duhajkodni, Tyukodi pajtás sirni megy oda. Tartsa szerencsésének az a féltve féltett vérszegény áhitat ezekben a szomorú időkben, ha Tyukodi pajtással együtt eszmélhet öntudatra. Értse meg, hogy nem ő a fontos személyiség többé: én, meg te, meg mi mind, szóval Tyukodi pajtás a fontos. Hogy a dallam-

nak érzelmi velejárója van? Meghiszem, bizony van az! Még az se legyen? Hát külön szájbarágás kell hozzá, hogy ha nap, süssön, ha ököl, üssön, ha dallam — hát ne legyen néma. S mikor nem néma a dallam? Csak akkor igazán bizonyos, hogy van mondani-valója, ha a néplélek mélyéről buzog fel, ha népi eredetű. Mért olyan szépek a Szenczi-zsoltárok? Mert népi eredetű francia dallamok. Ha Marot és Beza nem félték a profanizálástól, ha legszebb egyházi énekeink ma is bebizonyíthatólag régi népénekek: vajjon az eredetileg jórészt úgy is templomi eredetű kuruc-dallamokat mért ne *sajátíthatnók* újra vissza a templom számára? Ha Tyukodi neve a botránykő, hát ne írjuk, oda az *ad notam*-hoz s ez esetben akár fogadást lehetne ajánlani, hogy legfeljebb csak minden századik unitárius ha ráeszmél az eredeti szövegre. *Pálffi Márton.*

* * *

Lapzárta előtt kapjuk Derzsi Domokostól azt az értesítést, hogy Kapi Gyula és Kálmán Farkas már megpróbálták ugyanezen kurucdallamokat is bevinni a templomba — némicske simítással. Ugyanilyen simításra gondol tőlünk függetlenül Régeni Aron is, a kipróbálást ígérve. Mások is hozzászóltak a kérdéshez azóta sokan. Ki szóval, ki írásban; ki elragadtatással, ki aggodalommal, ki kínos akadékoskodással. Az elismerést köszönjük, az akadékoskodóknak — jobb egészséget kívánunk s az aggodalmaskodókat pedig megnyugtathatjuk, hogy — mi is velük tartunk s a pogány Tyukodit vagy sehogy vagy csak kifésülve és megvarkocstalánítva engedjük be a templomba. *P. M.*

Egyházi és egyleti élet.

Az egyházi titkári állás ideiglenessége újból foglalkoztatta az E. K. Tanácsot s a Főtanácsnak is tárgya lesz. Reméljük, hogy állandósítása nem fog késni, mert a mai viszonyok között sokkal fontosabb, mint bármikor, hogy egy éber szem mindent meglásson és a maga idejében intézzen el.

Banu kultuszminiszter meglátogatta püspökünket Kolozsvárt. A főt. ur a látogatás visszaadásakor tárgyalt a magyarországi részen levő egyházközségekkel való kapcsolat fönntartásáról. A miniszter tanácsára az E. K. Tanács beadványa, melyet dr. Toth György készített, historiai alapon mutatja ki a viszony fönntartásához való jogot. A kormány diplomáciai uton fog eljárni a magyar kormánynál.

Az **esperesek** államsegélyét az állam csak abban az esetben hajlandó folyósítani, ha legalább 20 egyházközséget gondolnak. Ez ismét az egyház autonómiáját és több száz éves szervezetét fenyegető kísérlet. Vajjon mikor lesz békeesség ezen a földön?

A **300 léleknél** kevesebbel rendelkező egyházközségeket az állam a kongrua megvonásával fenyegeti. Ez is a kisebbségeknek a

békeszerződésekben biztosított jogait érintő kérdés. Az utódállamok vállalták és kötelesek megadni az egyházak és az iskolák biztosított és törvényes jogait, de, úgy látszik, hogy még sok fölvilágosításra van szükségük.

Debrecenben unitárius templom. Élénken megindult a mozgalom, hogy Debrecenben unitárius templomot építsenek. Székely Ferencz gondnok neje emlékére tízezer (10.000) korona alapítványt tett. Az egyházközség jövedelme a Szabó József és testvére alapítványból nagy arányban megnövekedett. A leányegyházzá alakult hívek Budapest segítségével szép jövőnek néznek elébe.

Szegeden megalakult az unitárius leányegyház, mint Hódmezővásárhely társa. Május 12-én megjelentek Józán Miklós esperes, Barabás István hmvásárhelyi és dr. Csiki Gábor missioi lelkész. Mind három szerepet vállalt ima, beszéd és urvacsora osztásában, igen határos sikerrel. Urvacsorát vett mintegy 60 férfi és több nő. Még róm. katolikusok is csatlakoztak.

Sinfalvára az egyházközség egyhangu bizalommal megválasztotta Arkosi Tamás Közhalmi lelkészt és a főt. püspök ur kinevezte. Gratulálunk.

Konfirmációt tartottak egyházunk legtöbb gyülekezetében. A Dávid Ferencz Egylet konfirmációi emlékét és a Dávid Ferencz életrajzát ajándékkul kiosztották lelkészeink az ifjak és a szülők nagy örömeire. Kolozsvárt 36-on konfirmáltak Ürmösi Károly esperes gondos előkészítésével. A főt. püspök ur szép beszéd kíséretében áldotta meg a konfirmáltakat.

Lupényban a bányaszerencsétlenség majdnem száz áldozata között 6 unitárius férfi is életét vesztette, 13 árvát és mindenik özvegyet is hagyván hátra. E. K. Tanács a püspök ur indítványára egyezer leu segélyt küldött a segélybizottságnak.

E. K. Tanács gyűlése volt május 26-án d. e. és d. u. Alsó-járai, szentmiklósi, segesvári, udvarhelyi, dicsőszentmártoni és szt.-ábrahámi szeretetadományok elintézését nyertek. A tordai gymn. jogát a kormány nem ismeri el, mi ellen az E. K. T. tiltakozik. A tanítói oklevél érvényesítésére utasítás érkezett. Hsztmártonban Bedő Albert vállalta a kántori teendőket. A teol. akademián internátusi államsegélyt kapott. A bágyoni belső birtok bérbeadatott. A ladamos-alamori birtok kisajátítása megkezdődött. Dr. Borbély István elszámolt az Unitárius Közlöny hivatalos lapról, 4000 Leu tiszteletdíjban részesül. Báró Daniel Lajosné és Elekes Dénesné urnőknek köszönet a kereszteri szegény tanulóknak gyűjtött segélyért. Szent-ábrahám egy erdőrész fáját az iszlói régi háza anyagát eladhatja. Olthévíz organát készített. (Reméljük, hogy a külső diszítésre kellő figyelemmel lesz, Szerk.) A kereszteri leltári átadás az új igazgatónk megtörtént. A teol. akad. hallgatók kántori képesítő tesznek. Ürmösi József unitárius történetéből 50 p. az E. K. T. Budapestre

küld. Kiss Sándor dsztmártoni énekvezér nyugalomba vonult. Zsinat lesz Kolozsvárt papszenteléssel. Tóth József szindi tanító felfüggesztése következtében elvett föld miatt panaszt tett. Az iskolaszolgák fizetésjavításban részesültek. Dr. Kiss Elek 3-ik emeleti lakásáért 2400 Leu állapítatott meg. A nagysolymosi egyház papiházat épít, a felsőrákosi papi ház átalakítandó és a templomot bővíteni kell. Hankinsonnak és az angol-amerikai nőkszövetségének köszönet a segélyezésért.

A szabédi Dávid Ferencz Egylet minden vasárnap délután 4—5 óráig összejöveteleket tart. Kelemen György lelkész megnyitójában az unitárius vallás főbb kérdéseit ismerteti. Szabó Rebeka és Csécs Laszló felolvastak, K. Nagy József tanító három felolvasást tartott s egyszer a dalárdájával szerepelt, felolvasott Jakab Aranka, özv. Horváth Sándorné, énekkei kisegítette az egyletet Bartalis Boriska, aki Kölpényből átfáradott, ugyszintén Nagy Zoltán tanító szavalt. Többször szavaltak: Imreh Ilonka, Iszlai Ika, Dávid Jolán, Nagy Jolán, Kiss Ella, Rond Pali, V. Zöld Piroska tanítónő nagy hállára kötelezte az egyletet azzal hogy a dalárdát betanította, szindarabban közreműködtek Nagy Dániel, Jakab Aranka.

A szekelyderzsi papi beköszöntő. F. hó 21-én igen nagy-számu közönség jelenlétében folyt le Balázs András lelkész beköszöntője. Az egyház képviselőjében dr. Boros György egyházi főjegyző, Kovács Kálmán titkár, Pál Ferencz körü esperes vettek részt. A homoródmenti lelkészek, tanítók, nemkülönbén a világiak közül is több egyházi tanácsos, mint vendég érezte kötelességének, hogy a derzsi hívek igaz örömeinek részese legyen. A százados küzdelmeket látott ódon templom falai be se tudta mind fogadni azokat, akik Balázs András beköszöntőjével magtanulhatták, hogy tisztességes munka és egymást megbecsülő tevékenység — az, amit ő hozott magával. Pál Ferencz körü esperes, meleg üdvözlő szavakkal kérte fel az ujonnan megválasztott lelkészt beköszöntő beszédének megtartására, felolvassván a főpásztori megerősítő okíratot. A beköszöntő után dr. Boros György egyházi főjegyző lépett a kadetrára a lelki, a testi élet boldogságának feltételét, a békességet hirdetni. Mindkét beszéd láthatólag mély benyomást tett a lelkekre s megtisztulásként ott lebegett fölöttünk a békesség fehér galambja tanubizonyosságul, hogy a Mindenható kegyelemmel fogadta az őszinte igaz törekvést. Pál Ferencz esperes buzdító szavak kíséretében nyújtotta át a templom kulcsát, melyet Balázs András immár most bizó reménnyel vett át. Beiktatás után a vendégek örömmel vettek részt az egyházközség közebedjén, hol a hívők részéről is a meglegedés, a bensőséges megnyugvás hangjait halhatták.

Derzsbén március 12-én az ideiglenes lelkész Fekete Lajos megalakította az unitárius nők szövetségét és meg is kezdte a működését, amit most már a lelkész neje Balázs Andrásné fog kezébe venni az ottani tanítónők közreműködésével.

Dr. Mellone, aki közelebről Erdélybe jön, hogy minket meglátogasson, egyike a legkiválóbb egyéniségeknek. Az elmúlt évben lett a Britt és Külföldi Unitárius Társulat titkára. 10 éven át volt a Manchester Unitarian Home Missionary College igazgatója, itt a Gordon Sándor utóda. Mielőtt a Home Missionary College igazgatója lett a Camarthen (Wales) unitárius theologiai akadémia igazgatója volt. Mint ilyen volt 1907. júliusában a Home Missionary College egyik vizsgabiztosa, társa Moore Filemon. E két jeles ember előtt vizsgáztunk s a vizsga végén a bucsu istentiszteletet Dr. Drummond tartotta, aki 1919. évben volt vendégünk. A Manchesteri Victoria egyetemen már akkor Dr. Mellonnak „Lélektana“ általánosan használatban volt. Dr. Mellone magas termetű, előkelő megjelenésű tudós, aki bizonyára új munkakörében, mint administrator is a tudás nyugodt itéletével fog dolgozni. Mi szeretettel várjuk! (s. r.)

Templomi ünnepély. A sz.-udvarhelyi unitár. nőkszövetsége az unitárius vallású szegény tanulók segélyezése alkalmából 1922. ápr. 30. d. e. 10 órakor templomi ünnepélyt rendezett. E napon osztatott ki 32 szegény tanuló között a nőkszövetsége által március 18-án rendezett estély jövedelméből és szeretetadományból mintegy 2800 leu. Az ifjuság éneke után Bölöni Vilmos lelkész mondott imát és beszédet. Enekelt Pál Gyuláné, orgonán kísérte özv. Bokor Györgyné. Szavalt Vida András VIII. o. tanuló. Most következett a segélyek kiosztása, Szakács Károlyné buzgó elnöknőnk vezetése mellett. A templom piacán szem alig maradt szárazon, oly megható volt, midőn Szabó János VII. o. tanuló megköszönte. Mindenre fölemelőleg hatott az ünnepély.

30 Dávid Ferencz Egylet fog alakulni a kereszteri egyházkörben. Ezt mondta ki a kereszteri közgyűlés Székelykereszturt május 21-én. Lőrinci István vezetése alatt jelen volt a papi és tanítói kar majdnem teljes számban. A központi választmányba mindenik egyházközségi D. F. E. egy képviselőt fog választani s így a népes kör állandó és egységes működést fog folytatni. Máris több helyen van régen alakult D. F. Egylet. „Mutasd meg mit vihet ki nemes szívláng alatt az elszántság hatalma és az ércakarát!“

A székelykereszteri Dávid Ferenc fiókegylet f. hó 20-án lélekben felemelő, tartalmában igen gazdag ünnepélyt rendezett a kereszteri unitárius templomban. A közönséget vonzotta a közös cél, a közös érzelem, de kétségtelen, hogy az érdeklődést az ígért és adott program, nemkülönben Dr. Boros György egyházi főjegyző valamint Kovács Kálmán főtitkár fokozták. Az ünnepélyt Istentisztelet előzte meg, melyen Orbán Lajos újszékelyi lelkésznek újólag alkalma nyílt szép szónoklatával tetteleserkentésként felhívni a lelkeket arra, hogy „Ideje már hogy felébredjünk“. A megrázóan mély gondolatokhoz kapcsolódott Dr. Boros György felolvasása, mely az unitárius önézetről szólván, félreismerhetetlenül jelölte meg az

unitárius lélek életpályáját kötelességeinek, élethivatásainak teljesítése közben. Éreznünk kellett, hogy valóban fel kell ébrednünk. Székely Irén tanítónő és Vargha Zsigmond fiátfalvi birtokos szavalatai a szenvedések közül kiemelkedő lelkek felmagasztalódását érzékítették meg. Az ifjúsági dalkör énekszámai kellemes harmóniával illeszkedtek bele a hangulatba. Az ünnepély befejeztével közgyűlés volt, melyen a tisztujtást ejtették meg; majd pedig a szellemes és megszívlelésre alkalmas köszöntők között pár kellemes órát töltöttünk együtt. Estve az unitárius gimnázium ifjúságának mulatóságán gyönyörködhettünk.

Egy beszédet kétszer. Eldöntetlen kérdés, hogy lehet-e a lelkésznek már egyszer elmondott beszédét, ugyanazon szószerűen megismételnie. Robert Collyer newyorki unitárius pap, a világhírű szónok egy alkalommal az istentisztelet végével egy nőnek, aki a templomból kijöve megjegyezte: Dr. Collyer én öntől ezt a beszédet már harmadszor hallottam; elmosolyodva s a nála megszokott kedveséggel így oldotta meg a kérdést: Édesem, maga nagyon szerencsés.

Az unitárius leányotthonba július 31-ig kell benyújtani a folyamodványt. A korlátolt számú helyre először unitárius vallásúak és a gimnáziumba járók vétetnek föl, azután a népiskolába járó unitáriusok és végül nem unitárius vallásúak.

A vargyasi Dávid Ferencz Egylet jan. 24-én kezdte működését. A községben életerős gazdakör van, mégis nagy volt az öröm, amikor az egylet keretében a békeidőre emlékeztető, estéket megpendítettük. Dr. Boros György egyh. főjegyző, úr ügyvezető alelnök ellátogatott hozzánk s egy egész estét kitöltő előadásában föltárta előttünk gazdag tapasztalatait, érezte az egyház iránti szeretet fölemelő voltát s az egyesületben való tömörülés szükségét. Az elhintett mag nálunk termést hozott. Tartottunk egy alakuló, 11 rendes és egy díszgyűlést Petőfi S. 100 éves születése emlékére. Ezen szerepelt a D. F. ifj. dalárda is és az előadást Benczédi Pál h.-újfalusi lelkész úr tartotta. Az estélyeket mindig egyházi ének és ima vezette és zárta be, felolvasások és szavaltok töltötték ki, énekek, (szóló, duett, quartett) tették változatossá. Minden gyűlésről jegyzőkönyvet vettek fel ifjaink, kiknek ez alkalmul szolgált az irasfogalmazás gyakorlására. Saját művét olvasta fel Kisgyörgy S. lelkész 2, özv. Kiss Józsefné Kisgyörgy Berta 2, Kiss Károly 3, Kiss Károlyné 1, Felner Lukán jegyző 1 alkalommal. Ezenkívül 13 tanulságos, vagy humoros felolvasás tartatott. 21 ifju szavalt gyűléseinken: az előadott versek száma: 36. Kétszer vagy többször szavaltak: Máté Ilus, Dimén József, Farkas Ferenc, Máté Aron, Máté Róza, Jakab István és Székely Aron. Dicséret illeti őket. A D. F. egyesületben működött az ifj. egyesület is, mely f. é. márc. 25-én szép sikerrel adta elé a „Tolonc“ c. népszinművet. Az elő-

adás 1015 Leu tiszta jövedelme az Ifj. Ház alaptókéhez csatoltatott. A darabot az Unitár. felek. isk. tanítótestület tanította be, adatta elő. Egyesületünknek tagsági díjat fizető tagja 137 van. Az élen lelkes, tanítók állanak, támogatva lelkes és megértő lelkektől. Apr. 24-én tartott gyűlésünk meghatározta, hogy jun. 1-től kezdve vasárnaponként délután a templomban tartjuk az eddigi módon. A vezetőség a határozatot ö ömmel fogadta, mert ily módon az ifjuság vallásos oktatása biztosabb alapokon nyugszik és sokkal intenzívebb. s. Gy.

Verespatakon megalakult a Dávid Ferencz Egylet Raffaj Zsigmond lelkes buzgó közreműködésével. Reméljük, hogy munkássága ki fog terjedni a bányaváros közönségére. A szomszéd Abrudbányával kezefogva sok jó napot szerezhetnek az aranyhegyek között.

A fogarasi Dávid Ferenc Egylet apr. 30-án d. u. egy jól sikerült ünnepélyt tartott, amelyen szívhez szóló imában emelte ég felé a szépszámu közönség lelkét Osváth Gábor esperes úr. Azután ének, zene, felolvasás és szavalatok gyönyörködtették a hallgatóságot végig. Adassék e helyen is hálás köszönet a szereplőknek: Bedő Ferencz f. ü. gondnok úrnak szép felolvasásáért; Szentpáli Erzsike (szavalat), Winter Mariska (ének), Bochkor Nóra (orgona), Scholtz Iduska (ének), Spring Bözsi (szavalat), Zimmer János (hegedű), A. v. Stojka (ének), Várady András (hegedű), Katma Márton (énekező).

Egy vak fiu szép sikerrel végezte a vakok intézetét. Most 17 éves. Szülői Aranyosrákoson lakó szegény emberek. Nem tudják segíteni. Egy igen ügyes vaktársával szövetkezett kenyérkeresetre. Annak, aki jóval idősebb az egyháztagok (r. kath.) megadták a kívánt segítséget, hogy megélhetését biztosítsa. Társul magamellé vette az unitárius fiut, de ennek ezer Leu-ra volna szüksége, hogy boldogulhasson. Barátaink azt az eszmét vetették föl, hogy talán akad a Dávid Ferenc egyletben *száz jószívü ember*, aki rászánna e szegény vak fiu megélhetésére *tíz leut* s ő akkor megindulhatna az életben. D. F. E. válaszmánya továbbra is gondjában és ellenőrzése alatt tartja. A vak fiu javára adakoztak: Ferencz József 20, dr. Boros György 20, Gyulay Arpád 10, Pap Domokos 10, Vári Albert 10, dr. Boros Györgyné 10, dr. Hintz György és családja 50, dr. Gyergyai Arpad 10 Leut.

Tordátfalván a Dávid Ferencz Egyletet még karácsonyban megalakítottuk s annak keretében vallásos estélyeket is tartottunk a tél folyamán gazdag műsorral. Ima, ének, szavalatok, felolvasás stb. Tordátfalva, 1921. II/25. K. M.

Irodalmi estély Dicsőszentmártonban. A dicsőszentmártoni *Protestáns Nőegylet* május 27-én irodalmi estélyt rendezett, amelyre Erdély keresztény szellemű íróit hívta meg vendégszereplésre. A

Telkes ünnepség műsorán unitárius részről Gyallay Domokos szerepelt egy elbeszélésével.

Elhunytak. Kaáli *Nagy Sámuel* 48—49. szabadságharc bajnoka 91 éves korában Szilgyszegen május 1-én. Nagy család gyászolja a jó atyát és kitűnő hazafit. *Székely Mózes* földbirtokos, egyháztanácsos Felsőrákoson 61 éves korában május 23-án.

A dombói dalkör 70 éves. A régi dicsőség akkor fényeskedik a maga teljességében, amikor nemcsak a hír, hanem az élet is igazolja. Dombói egyházközségünkben mindig olyan kiválasztott vezetők voltak, akik a nép művelődéséért a magok lelke szerint cselekedtek. Kisgyörgy József mesteré az érdem, hogy megalakult Dombón a dalkör. Ott már akkor volt olvasó-egylet is. Az egyházközség március hóban megünnepelte a dalkör 70 éves jubileumát, mostani ifju lelkésze Ütő Lajos és a tanító vezetése alatt. Reméljük, hogy Dombó közművelődési multját lesz alkalmunk ismertetni.

Eljegyzés. Török János iklandi unitárius kántortanító ápr. 17-én eljegyezte Hadadi Filep Erzsikét Szengyelben.

Helyrelgazítás. Lapunk 5-ik számában a Sz.-udvarhelyi nők szövetsége estélyén a darab rendezője: *Forró Gézané* volt. Gyűjtők nevei közül kimaradt: *Derzsi Zsuzsika, Gálffy Kálmánné, Gálffy Zsuzsika, Lukácsy Jolán, K. Nagy Zsigmondné*, kik mindannyian nagy buzgósággal járultak hozzá az estély sikeréhez.

Utazás Bergengóciába. Szindarab 5 felvonásban iskolás gyermekek részére. Németből átdolgozta Andrási Tivadar ref. lelkész. A: a 5 L. A gyermek-irodalom megfelelő szindarabokban olyan szegény, hogy örömmel kell fogadnunk minden erre irányuló lépést. Ezen a hiányon akar segíteni a szóbanlevő szindarab is, mely a szerző gondos átdolgozásában tartalmánál és stílusánál fogva olvasásra és előadásra egyaránt alkalmas és tanulságos. Felhívjuk az iskolák vezetőségének figyelmét e gyermek-ifjusági szindarabra, melynek előadása már nem egy helyen szerzett kellemes pillanatokat. Megrendelhető a szerzőnél Sepsiszentgyörgyön a ref. Mikó-kollegiumban.

Nyugtázás. A Dávid Ferencz-Egylet pénztárába befizettek: Péter Elek, Péter Lajos, Péter Miklós, Pap Mózes, id. Pap Lajos, K. Pap János, Pap Sándor, Kovács Dániel, Kúti János, Kádár Balázné, Kovács Józsefné, Kovács Ferenc, Vasas Sándor, Varga Miklós, Varga János, ifj. Varga Pál, Tarcsafalvi Zsigmond, Tarcsafalvi Mózesné, ifj. Tarcsafalvi Lajos, Tarcsafalvi Aron, Nagy Lajosné, özv. Miklós Györgyné, Gáspár József, Unit. egyházközség Székelyszentmihály; Deák Mózes, Deák Mihályné, Deák Dénes, Osváth János, Osváth Lidi, Osváth Sándor, Osváth Aron, Osváth Domokos, Osváth Mózes, ifj. Pap József, Pap Sándor, Pap Miklós, ifj. Pap Ferenc, Pap Anna, Kőrösfői Márton, Kovács Miklós, Szász József, Nagy Lajos, Miklós Ernő, Mircse Dénes, id. Pap Pálné Kobátfalva;

Pap Sándor, Pap András, Pap Dénes, Pap Aron, Izsák Domokos, Pap Gyula, ifj. Vasas István, Pap Lajos, Pap Benjáminné, ifj. Pap Mózes, László Sándor, Benczédi Mózes, Firtos Lajos, Benczédi János, Gyarmathy Dénes, id. Pap Mózes, László Ferenc, ifj. Pap József Benczéd; Bíró Pál, Unit. egyházközség Szentbenedek; dr. Márkos György, Kún János, Aranyosi György, dr. Benedek Miklós, Komjátszegi Lajos, Deák János, Guráth Arpádné, Gámán Jenőné, dr. Gyergyai Arpád, Székely Sándor Kolozsvár; dr. Szolga Ferenc Székelykeresztur; Halmágyi Gábor Brassó; br. Daniel Gábor, özv. Tóth Péterné, Székely Ferenc, Máthé György, Pál István Vargyas; Papszt Gyula (10 L), Placsintár Károlyné, dr. Pataky Jenőné (10 L), Máthé Amália (10 L) Kolozsvár; Némethy Kálmánné Szamosujvár; Kökössy Mihály Tordátfalva; Pálffy Samu Szalárdtelep; Török Arpád, Orbán József, Székely György, Solymosi István Erzsébetváros; Unit. egyházközség, Benedek Gábor, Sigmond Tamás Kökös; Unit. egyházközség Aranyosrákos; Nagy Béla, Dénes Mózes, Simén András, K. Kénossy István, Tana Sámuel, Kelemen Jenő, Rózsa Jánosné, Demeter Mózes, özv. Hegyi Józsefné, Radó Józsefné, Demeter Mózes, özv. Máthé Mihályné, Sófalvi András, Gidó Sámuel, özv. Hügel Jánosné, Orendt Jánosné, Lakó István, özv. Márkos Andrásné, Ehrenwerth Ignácné Segesvár; Unit. egyházközség, Lőrinczy Dénes, Varga Dénes, özv. Velits Károlyné, dr. Lőrinczy Akos, dr. Borbély Béla, dr. Pál Gáborné, Unit. főgimn. igazgatósága, Adorján Jenő, Fogarasi Gézané, dr. Gál Miklós Torda; Fülöp Mózes Kide; Fülöp Miklós, Zsák István, Teol. Akad. Önképzőköre Kolozsvár; özv. Kelemen Miklósné Marosvásárhely; Balázs András Sinfalva; Unit. egyházközség Homoródujfalu (100 L); Anca Aurélné Kolozsvár; Bartalis Boriska Mezőkölpény; K. Nagy Ilus Bala; Szénássy Ferencné, Izsáky Antalné Dés; br. Kemény Gizella, Lászlóczky Ilus, ifj. Ürmösi Kálmán, Zima Gyuláné, Retkes Gézané Kolozsvár; Felsőrákosról és Barótról 14 előfizető; Bartha Miklós, Tamás Rezsőné, Dobró Dénesné, Fodor Jánosné, Izsák Vilmos, Ferencz Istvánné, Gálfalvi Kálmán, Moteután Gézané, Fazekas Dávid Brassó; Ajtay József Kolozsvár; Raffay Zsigmond Verespatak; Pap Gyula Sztháromság; K. Nagy Domokos Szabéd; Oklándról 19 előfizető; özv. Kovács Dánielné Muzsna; Nagy György, özv. Györfi Ferencné, Egyed János, Orbán János Derzs; Benczédi Pál Homoródujfalu; Vári Domokos Lökod; Unit. egyházközség Homoródszentpál (100 L); Dávid F.-Egylet Tordátfalva; dr. Sárkány Miklósné, Herzsényi Zoltánné, Nagy Dénesné, özv. Kosnyér Mihályné, Alsórákosai Unit. Lelkészi Hivatal, Unit. egyházközség, Pálfi H. Mihály, Pálfi E. Zsiga, Pálfi K. Sándor, Pálfi Benedek, Pálfi B. Samu, ifj. Korondi Mózes, Ekárt Ferenc, Bartók Géza, Nagy Ferenc, Pálfi F. Ferenc Várfalva (10—10 L); Lőrinczi Zsigmond, Székely Ferenc Marosvásárhely; Leszámitolóbank Kolozsvár (100 L); ifj. Máthé Lajos Szentábrahám; Ürmösi József,

Ürmösi Józsefné, Unit. egyházközség, Pálffy Akos, Unitárius Nőegylet, Bencze Gábor, Gergely János, Imre Pál, Imre Jakab, Sándor Balázs, Tamás Aron, Szabó József, Szabó István, Geréb Lőrinc, Pap M. Gábor, Nagy M. Antal, ifj. Dimény Dénes, ifj. Bató Domokos Homoródszentpál; dr. K. Kénossy István, Csutak Józsefné Segesvár; Unit. egyházközség Jánosfalva (100 L); Unit. egyházközség Homoródszentpéter (100 L); Unit. egyházközség, Báró József, Bartalis Márton Városfalva 1922-re. Alapítói díjban fizettek: Unit. egyházközség Székelyszentmihály 500 L, Deák Miklós lelkész 750 L, Péter Sándor lelkész Muzsna 100 L, Unit. egyházközség Városfalva 100 L, Báró József lelkész 100 L, Kiss Jenő lelkész Csegez 100 L. Az Unitárius Közlöny céljaira ajándékozott özv. Tóth Károlyné Gyulay Etelka 80 L. Kolozsvár, 1922 márc. 19. *Gálfi Lőrinc* pénztárnok.

A 2-ik félévre előfizetést nyitunk 10 leuval. Akik junius folyamán beküldték, azoknak megküldjük jelen számot is.

HIVATALOS KÖZLEMÉNYEK.

XV. Sz: 192—1922. U. P. Pályázat kihirdetése lelkészi állásra. Siménfalvi egyházközségünkben lelkész-nyugalmasztás folytán, a lelkészi állás üresedésbe jövén, arra ezzennel pályázatot hirdetek:

Javadalom: 1. 150 kalangya (26 kévés) búzából, 2. 151 kalangya (26 kévés) zabból, 3. 52 véka (20 literes) csótengeriből, 4. 40 szekér fából, 5. 320 Leu készpénzből, 6. 1268 □-öl területű gyümölcsös és veteményes kertből (ez a régi papi belsőség), 7. 576 □-öl új belsőségből, melyen új modern lakás és melléképületek vannak, 8. 5 hold 1246 □-öl tagosított birtokból, 9. 40 napszám-ból és 10. a tagbirtokot a hívek szántják meg.

A pályázók kellően felszerelt folyamodásaikat f. évi junius hó 6-ig Lőrinczy István esperes urhoz Székelykeresztur, adják be. Kolozsvárt, 1922. Május hó 15-én. *Ferencz József s. k.,*
unitárius püspök.

XVI. Sz: 207—1922. U. P. Pályázat kihirdetés lelkészi állásra. Várfalvi egyházközségünkben ürességbe jött lelkészi állásra ezzennel pályázatot hirdetek.

Javadalom:

1. az egyházközség pénztárából évi 244 Leu, 2. 5 hold 800 □-öl szántóföld, 3. $\frac{1}{2}$ hold rét, 4. 1 hold gyümölcsös és veteményes kert, 5. 300 □-öl veteményes, 6. 4 öl tűzifa beszállítva, 7. állami fizetéskiegészítés, 8. 3 szoba, konyha, kamarából álló lakás és gazdasági épületek.

A pályázók kellően felszerelt folyamodásukat f. évi junius hó 25-ig adják be Lőrinczy Dénes esperes úrhoz, Torda.

Kolozsvárt, 1922. május hó 22-én. *Ferencz József s. k.,*
unitárius püspök.